

OKUNAN ŞİİRLER-3-

Tayyib ATMACA

Bir erkeğin ilk defa baba, bir kadının ilk defa anne heyecanı, doğumdan sonra yerine nasıl sevince bırakırsa bir şairin/şairenin de ilk kitabı ilk çocuğu gibidir. Çocuk doğana kadar anne ve babanın ne sıkıntılar yaşadığını yaşayanlar bilir. Ama çocuk doğup kucağa gelmeye, sevmeye başladığında kimisi babasına, kimisi annesine, kimise de kan bağı bulunan bir akrabasına benzetir. Her ne kadar da çocuğun asıl zahmetini çeken anne ve babası olsa da “eşeğin kuyruğunu kesme, kimi uzun der, kimi kısa der” meseli gibi ilk kitabınız, ilk gözağrınız için elbette birileri birşeyler söyleyecekcektir.

Çocuğunuzun/kitabınızın ilerleyen zamanlarda nasıl bir çocuk/nasıl bir eser olacağını da zaman gösterecektir.

Ecir Demirkıran, 1957 Siirt/Kurtalan doğumlu bir şair. *Vurgun Yareğim* ilk gözağrısı 2016 yılında okur ile buluştu.

Bir şiir kitabının kapağı bir mektubun zarfı gibidir. Cep kitabından biraz daha büyük ciltli bir kitabın kapağını aralayarak okumaya başlıyorum:

*Yokluğunda bana uyu diyorsun
Seni yıldızlar mı çalıyor anne
Sabaha kalmadan hep gidiyorsun
Gündüzler aydınlık sevemem anne (s.31)*

*Yakalandım dün gece bir gönül hırsızına
Bir utangaç haldeydi soramadım kendine
Şöyle bakınca yerden yansıyorken yüzüne
Gamdan ötü hüznünü diyemedim kendine... (s.38)*

*Babasız yaşanır, yârsız yaşanır
Sensiz yaşanmaz ki nerdesin anne
Bir ömür geçse de hasretin kalır
bu beden hep yarım, sen yoksun anne. (s.83)*

Ahmet Yılmaz 1968 Malatya doğumlu. Osmaniye’de ikamet etmekte. Orada yaşadığım yıllarda şiire ilgi duyduğunu biliyordum ama gizliden gizliye şiirler yazdığını bilmiyordum. *Gönül Sürgünü* isimli şiir kitabıyla okur karşısına çıkan şairler arasına katıldı. Şiirlerinin tamamı hece ölçüsü ile yazılmış. Hecenin kendi kalıpları içerisinde yazdığı şiirlerde gayet başarılı diyebiliriz.

*Kimi zaman hayal bazen güş gibi
Titredim elinde yavru kuş gibi
Yanarım aşkına kor eteş gibi
Kölümde, odumda, mözümde yar var (s.117)*

*Nicedir bekledim gelirsin diye
Ayları yıllara eklerim yoksun
Çektiğim özlemi bilirsin diye
Umuda sarılıp beklerim yoksun (s.103)*

Anne ve babanın duaları insanın üzerinde gizli bir şemsiye gibidir. Yaz sıcaklarında yakmaz, yağmurlu havalarda ıslatmaz. Annemiz ve babamız hayattayken pek bunun farkına varmayız ama onlar dünyalarını değiştirdiklerinde üzerindeki şemsiyenin bir rüzgara kapılıp uçtuğunu hissedersiniz. Yaz sıcaklarında yanmaya yağmurlu havalarda ıslanmaya başlarsınız.

Baba biraz da tespihin imamesi gibidir, o dünyadan ayrıldığı zaman tespihin diğer taneleri olan çocuklar dağılmaya başlarlar. İşte *Ahmet Yılmaz* da bir şiirinde tam da bu mevzu üzerinden yarası olanların yarasını kanatmaya çalışıyor.

*Daima ederken derde haldaşlık
Muhabbet tükendi bitti yoldaşlık
Yokluğunda çabuk bitti gardaşlık
Herkes bildiğini okuyor baba. (s.35)*

Kahramanmaraş için “*şiiirin ve edebiyat şehri*” derler. Her ne kadar da Cahit Zarifoğlu'nun *Yedi Güzel Adam* şiirinden hareketle (söz konusu bu *Yedi Güzel Adam*'larla ilgili çekilen dizi vesilesiyle) Kahramanmaraş bu ünvanla anılmaya başladı.

Kahramanmaraş şiirini besleyen asıl damar, tümüne Elbistan ovası diyebileceğimiz, Göksun, Afşin ve Elbistan'dır. Her ailede bir şair çıkmazsa en azından her kabileden mutlaka bir şair çıkar. Bu biraz da bir geleneğin devamı gibi. İşte o şairlerden birisi de **Talan Oldu Hayaller** şiir kitabıyla *Mahir Başpınar*'dır. Bu coğrafyanın şairleri (istisnalar hariç) şiir yazmak için belli bir eğitim almadıkları, şiir üzerine kafa yormadıkları gibi halk şiirini neredeyse kusursuz kullanmaları bakımından ilginçtir. Rüştünü henüz ispatlayamayan şair adayları bile halk şiirinin kurallarına riayet ederek şiir yazarlar.

Mahir Başpınar şiirlerini ağırlıklı olarak hecenin 11'li ölçüsüyle yazmış ama kitabın içinde 8'li ve 14'lü hece ile yazdığı şiirlere de var. Bu coğrafyada şiire erken yaşlarda başlayıp kırk-elli yaşında ancak kitaplarını yayımlayabiliyorlar.

Kitapta dikkatimizi çeken bir husus oldu. Kitabın girişinde on kişi kitap hakkında (güya kitabı taltif edecek) yazı yazmış. Bu tür yazılar kitaba ne tür katkı sağlar doğrusu bilemiyorum. Şairi ve başkaları için gerekli gibi görünebilir ama, ben şiir okuyucusunun kitapla ilgili yazılan yazıları okuyarak şiirin kapısını aralamasını doğru bulmuyorum. Çünkü kitap ile ilgili yazı yazarlar şairin şiiri ile ilgili daha önce bir okuma yapmadan şairle ilgili çoğu zaman afaki sözler sarf etmek zorunda kalıyorlar.

Neyse zarfı sağa sola çevirip tekrar tekrar üzerini okumaya gerek yok. Biz şiire gelelim.

*Uykumda gözlerin gözüme değdi
Gördüğüm rüyayı yor da öyle git
Sirtıma yüklenen koskoca dağdı
Ne olur halimi sor da öyle git. (s.32)*

Şiiri sözün sıkıştırılmış hali olarak düşünürsek şair söyleyeceğini ilk dizede söylemiş, diğer dizeler ise ilk dizedeki derinliğin yerini doldurma dizeler almış.

Aynı handikabı bir başka şiirinde daha görüyoruz.

*Sevmiyorum karanlığı geceyi
Çabuk yetiş ışığım ol ölmeden
Aşk denilen o sihirli heceyi
Fısıldayıp aşığım ol ölmeden (s.29)*

Başpınar'ın şiirleri kendi içinde ve mahalli kalıplar içerisinde kendine özgü bir yere sahip. Şair, şu konuda da bir şiir yazayım, şunu da taltif edecek bir şiir yazayım diyerek şiir yazarsa o şiir hem ısmarla- ma bir şiir olur hem de şair yazdığı şiire duygusunu katamaz. Şiir, geldiği zaman önceden haberli misafir gibi gelmemeli.

Başpınar, halk şiir geleneğini iyi biliyor hatta aşıklık geleneği içerisinde sayılan “Dedim-Dedi” türünden yazdığı bir şiiri de buraya almayı uygun bulduk:

Dedim: *Karanlık gecede dolunay mısın?
Huri misin melek misin sen nesen?
Sığınıp kaldığım durgun koy musun?
Huri misin melek misin sen nesen?*

Dedi: *Ay olsam da karınlıktır bir yüzüm
Ben laleyim, menekşeyim sümbülüm.
Güneşe dönüktür diğer bir yüzüm
Ben laleyim, menekşeyim sümbülüm. (s.65)*

Şairler biraz da yaşadıkları coğrafyada daha önce kendilerine öncü olmuş âşık/şairlerin izinden giderek kendi âşık/şair şahsiyetlerini oluştururlar. **Taner Karataş** namı değer *Ozan Mizani* de Kars âşıklık geleneğini iyi bilen bir (saz çalıp çalmadığını bilmiyorum) şair. *Karataş*'da ellisini geçen bir şair. *Saati Sevgiye Kurdum* isimli ilk şiir kitabı ile okur karşısına çıkıyor. “*Taner Karataş; Âşık Şenlik, Dede Kasım, Posoflu Müdami, Murat Çobanoğlu, Şeref Taşlıova gibi ozanların yetiştiği, Sümmani ve Âşık Elesker gibi halk ozanlarının da etkisinde olduğu Azerbaycan, Kars ve Doğu Anadolu sahasında yetişen değerli bir çağdaş ozandır.*” (s.14)

Okumaya başladığım güzel şiirlerin altını mutlaka çizeriz. Çünkü çizdiğimiz yerde bize dokunan yüreğimizi yakan ya da gönendiren kelimeler vardır. İşte Mizani'nin çizik yiyen iki dizesi:

*Hoca çok maya çaldı bulamadı yoğurdu
Mülteci botla battı deniz çocuk doğurdu (s.85)*

Aynı şiirin devamı bir başka iki dizede de şair yüreğimizi kanatmaya devam ediyor.

*Deniz kabul etmedi dalga attı kenara
İnsanlık suspus oldu suda balık bağırdı (s.85)*

Tecnis âşıklık geleneğinde ustalık gerektiren bir şiir dalıdır. Azerbaycan Âşıklarının söylediği bu şiir dalı, şairin Karslı olması münasebeti ve âşıklık geleneğini iyi bildiğinden bir de Cıgalı Tecnis dememiş. Âşıklar tecnisi ya usta malı olarak söylerler ya da irticalen o anda söyleyecekleri gibi bir âşıkla atışarak da söyleyebilirler. Mizani'nin düşünerek söylediği tecnisi okuyalım:

*Ozanlığın değerini bilmeyen
Sanat harikası derler bu dala
Ben aşağım bu dala
Bu bahçeye bu dala
Emeksiz meyve vermez
Al çapayı budala
Usta çırak ilişkisi olmayan
Senin gibi abes bakar bu dala (s.60)*

Şair güzel bir tecnis örneği sunmuş ama, yazdıktan sonra şiir demini almadan okura sunmuş. Tarla çapa ile çapalanır meyve ise ya testereyle ya da bıçakla budanır. Ayrıca şair bir başka manaya gelecek bir başka budala kelimesini unutmuş olmalı.

Ozan Mizani'nin okumuş olduğumuz bir diğer kitabı da *Deryadan Damlaya*, bakalım hangi damladan deryaya götürecektir altı çizili şiirlerle karşılaşacağız. Şairin duyguları daha çok kendi coğrafyasında beslenir. Âşık Şenlik de Kars ve yöresinin âşıklarını etkilediği gibi şairleri de etkilemiştir.

*Keşke düşmeseydi Revan'a yolu
Zalimler kastine sundular dolu
Erkenden kırıldı budağı dalı
Hekim saramadı yaranı Şenlik. (s.65)*

Şair burada Âşık Şenlik'in Erivan'da bir toya davet edilir ve orada zehirlenerek öldürüldüğüne göndermede bulunuyor.

*Ömrün hep kışla geçer yaza hasret kalırsın
Bir edeya cilveye naza hasret kalırsın
Yolların yokuş olur düze hasret kalırsın
Kervan vuslata çatmaz duygu yoksa içinde (s.71)*

*Mizani gündüz güneş gece aya çekildim
Ok vurdular sineme her gün yaya çekildim
Çektim el ayağımı inzivaya çekildim
Sevda denen bu yola çıkarsam kör olayım (s.110)*

Ey Mizani mizan kurulana kadar aşk var olacak. Fuzuli ustamızın şöyle dediğini unuttun mu?

Aşk imiş her ne var âlemde. İlm bir kıyl ü kâl imiş ancak.